

Kanola – sorg dat elke toediening wêrk

Prof. Steven Powels van Wes-Australië, kundige op die gebied van onkruid-doderweerstandbestuur, beveel aan dat ons moet *"Make every shot count"*.

Daarmee bedoel hy dat as 'n onkruid-doder toegedien word, moet ons seker maak dat alles reg gedoen word om die bes moontlike resultate te verkry. In die geval van kanola is daar slegs 'n relatief beperkte aantal onkruid-doders wat gebruik kan word. Dit is dus nog meer belangrik om sy raad te volg. Seleksiedruk lei tot die opbou van weerstand en waar 'n bespuiting herhaal moet word verhoog natuurlik die seleksiedruk nog verder.

Een van die belangrikste produkte wat beskikbaar is vir eenjarige grasbeheer in kanola, is trifluralien (trif). Met die toenemende gewildheid van bewaringsboerdery en die behoud van oesreste op die grondoppervlakte, word die doeltreffendheid van trifluralien egter verlaag. Die produk word baie sterk gebind aan enige plantreste en word nie deur water (reën) afgewas. Dit beteken dat baie min van die onkruid-doder op die grond beland.

Aangesien trifluralien se werking deur die grasplante se wortels is, moet dit in die ontkiemingsone

van die onkruid beland voor die onkruidplante bo die grond verskyn. Boonop word dit ook deur die ultravioletstrale van die son afgebreek. Hierdie is nog 'n rede waarom dit so belangrik is dat die produk direk na toediening met die boonste grondlaag vermeng moet word.

Hoe nou gemaak?

Die beste resultate met trifluralien word verkry waar dit breedwerpig op die grondoppervlakte gespuit word en deeglik met die boonste 5 cm tot 10 cm van die grondprofiel vermeng word voor die kanola geplant word. Die huidige praktyk waar hierdie produk meestal in digte deklare van oesreste tydens die plantproses toegedien word, gaan ten beste 70% grasbeheer verseker en hierdie persentasie behaal sal daal met 'n toename in oesreste op die oppervlakte en/of 'n vermindering in die vermenging met die grond soos waar 'n skyftipe planter byvoorbeeld gebruik word. Daarteenoor behoort die praktyk hierbo beskryf, indien die vermenging met die bogrond deeglik is, 100% beheer te gee.

Dit beteken egter dat die stoppelbestuur in bewaringslandboustelsels aangepas sal

moet word waar grasonkruid 'n probleem is. Lande wat vir kanola verbouing geteiken word, sal anders voorberei moet word om dit moontlik te maak om die trifluralien doeltreffend te gebruik. Die vorige jaar se kleingraanstoppels kan gebaal word of deur vee gewei word om dit te verminder.

In Australië is dit ook 'n doeltreffende praktyk om die kaf in 'n nou baan te plaas en dit te brand. Dit beteken dat net 'n klein oppervlakte van die land gebrand word. Hierdie praktyk sal ook 'n groot persentasie onkruid-sade vernietig. Produksente sleep soms ook swaar bande oor die land om die reste op te breek en die grond gelyk te kry en 'n eenmalige vlak bewerking nadat die trifluralien uitgespuit is en voor die kanola geplant word, kan selfs oorweeg word. Die gebruik van die *"cutter"* en *"spreader"* op die stroper help ook om die strooi meer hanteerbaar te maak en egalig oor die land te versprei.

Produksente wat sukkel om eenjarige grasonkruid te bowe te kom moet besluit wat vir hulle die belangrikste is – doeltreffende grasbeheer in die kanolafase wat nie alleen kanola opbrengste gaan verhoog omdat dit makliker is om kleinsadige kanola suksesvol te

vestig as daar nie te veel oesreste op die land is, maar ook grasonkruidprobleme in die opvolg graangewas gaan verminder of die verlies van 'n grondbedekking (deklaag in een uit vier jare).

Die drie ander onkruidododer opsies wat tot raaigrasbeheer kan bydra, is Kerb, Cysure en atrasien. Kerb word na-opkoms van die kanola en raaigras toegedien. Die kanola moet by die twee tot drie blaar stadium wees en die gras verkieslik nie meer as twee blaar stadium nie. Kerb het 'n vogtige bo-grond nodig om in 'n dampfase oor te gaan en die grond moet nie los wees nie omdat dit dieper ontkieming van onkruid wat dan nie suksesvol beheer sal word, sal bevoordeel.

Alhoewel sulfoniel-urea (SU) weerstand van raaigras wyd voorkom, is daar nog produsente wat aanvaarbare beheer met Cysure behaal. Net die Clearfield kanola kultivars kan met Cysure gespuit word. Die kanola moet verby die vyf blaar stadium wees voor Cysure toegedien kan word.

Atrasien kan net op triasientolerante (TT) kultivars gespuit word. Dit kan met plant of vroeg na-opkoms van onkruid toegedien word. Vir die beste resultate moet atrasien net

voor 'n reën bui toegedien word aangesien die produk hoofsaaklik deur die onkruidwortels opgeneem word en die reën dit in die grond sal inwas. Atrasien behoort ook breëblaaronkruid soos ramenas, doeltreffend te beheer. Dit is belangrik om nie meer as 1 kg/ha aktief van enige triasienne toe te dien nie, anders gaan dit die daaropvolgende graangewas benadeel sodat die opbrengsvoordeel wat kanola behoort te gee, nie sal realiseer nie.

Kanola het verskeie voordele as 'n wisselbougewas vir kleingrane. Dit is nou 'n kontantgewas in eie reg omdat die beskikbaarheid van basterkultivars die opbrengspotensiaal aansienlik verhoog het.

Die feit dat ander groepe chemie in kanola as in die graanfase benut kan word, het meegebring dat doeltreffende onkruidweerstandstrategieë in plek gesit kan word. Goeie grasbeheer in die kanola kan ook meebring dat duur grassdoders in die graanfase gespaar kan word.

Een van die belangrikste eienskappe van kanola is hierdie gewas se vermoë om later ontkiemende onkruid, wat 'n toenemende probleem geraak het, deur 'n digte, sterk

kompeterende blaarkoepel wat reeds gedurende die vier tot vyf blaar stadium bereik word, heeltemal te onderdruk. 'n Egalig digte stand van kanola is uiters belangrik want onkruid sal in enige kaal kolle gedy. Die plant van kanola in nouer rye sal hiertoe bydra. Met nouer rye is die binne-ry kompetisie tussen kanolaplante, wat die afsterf van jong kanolaplante meebring, ook minder. Produsente moet daarna mik om 50 tot 70 plante per vierkantemeter wat egalig oor die land versprei is, te behou om maksimum opbrengste te verseker.

Alhoewel die groter verskeidenheid produkte vir grasbeheer in kanola, suksesvolle onkruidbeheer vergemaklik, is dit belangrik om alle dinge reg te doen. **Make every shot count!**

Artikel verskaf deur Chris Cumming, konsultant vir die PNS (Proteïennavorsingstigting). Vir meer inligting, stuur 'n e-pos na cummingza1946@telkomsa.net.